

БУРАНГУЛОВ А. В. МЕРЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УРОВНЯ ПРОФЕССИОНАЛИЗМА, КАК ГЛАВНОГО ФАКТОРА УСПЕШНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩЕГО СОТРУДНИКА НАЦИОНАЛЬНОЙ ПОЛИЦИИ УКРАИНЫ

В данной научной работе определены сущность, особенности и характерные черты профессионализма, присущие работнику Национальной полиции Украины. Акцентировано внимание на мероприятиях совершенствования уровня профессионализма, как главного фактора успешной деятельности будущего сотрудника Национальной полиции Украины относительно защиты прав и свобод граждан.

Ключевые слова: полицейский, профессионализм, Национальная полиция Украины, профессиональные качества, профессиональная подготовка, служебная подготовка, профессиональные знания.

BURANHULOV A. V. MEASURES TO IMPROVE THE LEVEL OF PROFESSIONALISM AS THE MAIN FACTOR OF SUCCESSFUL WORK OF A FUTURE OFFICER OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Nature, characteristics and features of professionalism, which are obvious in the National police of Ukraine for all of the officers, are identified in this research work. The attention is focused on the activities of improving the level of professionalism as the main factor of successful work of a future officer of the National police of Ukraine on the protection of the rights and freedoms of citizens.

Key words: police, professionalism, the national police of Ukraine, professional skills, professional training, professional knowledge.

УДК 37.09 : 623.44

Т. С. ВАЙДА,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету*

Одеського державного університету внутрішніх справ

С. К. БОРТНИК,

*старший інспектор з професійного навчання сектору кадрового забезпечення
Управління патрульної поліції у м. Херсоні Департаменту патрульної поліції*

А. М. ВОЛОДІН,

*інспектор роти № 4 батальйону Управління патрульної поліції у м. Херсоні
Департаменту патрульної поліції*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КУРСІВ СТРІЛЬБ МВС ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВІДОМЧИХ ВНЗ

В роботі проведено порівняльний аналіз вимог Курсів стрільб МВС та Національної поліції України щодо організації навчання курсантів ВНЗ (слухачів курсів первинної професійної підготовки) з вогневої підготовки. На основі виділення сучасних позитивних підходів щодо навчання працівників підрозділів поліції запропоновано шляхи удосконалення вогневої підготовки майбутніх офіцерів-правоохоронців.

Ключові слова: вогнева підготовка, нові підходи, Курс стрільб, курсанти, вищі навчальні заклади МВС України.

Актуальність проблеми. До визначених поліцейських заходів примусу у відповідності із статтею 42 Закону України «Про Національну поліцію» законодавець відносить застосування вогнепальної зброї як крайньої міри [1]. Враховуючи тяжкість наслідків для осіб при її застосуванні, ставляться підвищені вимоги щодо вогневої підготовки курсантів під час їх навчання у ВНЗ МВС України.

Основним документом, який регламентує навчання з вогневої підготовки поліцейських України, є Курс стрільб (далі – КС). На сьогоднішній день існує два КС як нормативних документів, дія яких розповсюджується на осіб, котрі вперше починають засвоювати знання та набувати початкові вміння з вогневої підготовки: 1) курсантів ВНЗ МВС України (КС-2011) [2]; 2) слухачів курсів первинної професійної підготовки Національної поліції, яких вперше прийнято на службу в поліцію (КС-2016) [3].

Враховуючи розвиток вітчизняного законодавства та зростання вимог до підготовки працівників поліції у сучасних умовах, виникає необхідність подальшого удосконалення науково-педагогічним складом методики викладання цієї навчальної дисципліни, а також вивчення та застосування передового досвіду в даній галузі. Існування зазначеного протиріччя зумовлює вибір теми та мети нашої роботи.

Дослідження виконано у відповідності до тематичного плану науково-дослідної роботи ОДУВС із проблеми «Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний № 0116U006773).

Результати дослідження. У відповідності до п. 5 КС-2011 курсанти першого курсу навчальних закладів МВС України навчаються за умовами вправ для стрільби з пістолета, визначених програмою навчання ВНЗ МВС України. У відповідності до вимог п. 8 цього КС курсанти другого і старших курсів навчальних закладів МВС України виконують вправи для стрільби з пістолета та штурмової рушниці (автомата) в повному обсязі цього нормативного документу (за винятком вправ 9-12 для стрільб з пістолета), всього передбачено до засвоєння 12 вправ [2].

У відповідності до п. 10. КС-2016 вправи зі стрільби поділяються на три категорії, зокрема: *перша категорія вправ* (підготовча вправа зі стрільби з пістолета; вправи зі стрільби з пістолета – всього 7 вправ) виконується поліцейськими виключно під час навчання на курсах первинної професійної підготовки та направлена (категорія вправ – *уточнено нами*) на формування знань, умінь і навичок поводження зі зброєю під час стрільби [3]. *Третю категорію вправ* виконують працівники спеціальних підрозділів Національної поліції. На відміну від КС-2011 у КС-2016 року в *другу категорію вправ* входять вправи, які раніше виконували спеціальні підрозділи поліції (9-12 вправи за КС-2011) [2]. Такий підхід надає правові підстави та змогу керівнику стрільб підготувати поліцейського в сучасних умовах на більш високому професійному рівні.

В розділі І. Загальні положення (п. 12) КС-2016 підвищену увагу приділено заходам безпеки, а саме уточнено дії, які категорично заборонено здійснювати слухачам при виконанні небезпечних (для оточуючих людей чи самого стрільця) вправ на заняттях з вогневої підготовки:

1) не дозволяється виконувати у складі чергової зміни вправи, під час проведення яких проводиться стрільба в русі (поворот, розворот, перекид, стрибки) або вправи з обмеженою видимістю мішені. Такі вправи виконуються тільки одним стрільцем в окремій галереї. Виняток становить третя категорія вправ зі стрільби та виконання групових вправ другої категорії;

2) не дозволяється виконувати вправи, які передбачають стрільбу по мішенях з відстані меншої за 15 м, без захисних окулярів та з використанням патронів із сталевим осердям;

3) не дозволяється виконувати під час проходження навчання на курсах первинної професійної підготовки вправи другої та третьої категорій без опанування навиків виконання вправ першої категорії (принцип наступності вимог);

4) окремий розділ (розділ VII КС-2016) присвячено заходам безпеки при поводженні зі зброєю в екстремальних умовах [3].

В КС-2016 достатньо уваги приділено організації спортивних стрільб. Зокрема, у розділі II. *Матеріально-технічна складова стрільб* для проведення спортивних стрільб у тирі (стрільбищі) визначено такі ділянки: 1) зона спостереження; 2) зона контролю; 3) пункт допуску. В попередньому КС-2011 таких уточнень не було. Корисним є дефініція *мішені* (штучна ціль, що імітує характерні ознаки реальної цілі, порядковий номер, розмір та форму якої передбачено переліком мішеней для проведення практичних стрільб) [3].

В КС-2016 (розділ III. *Організація проведення стрільб та обов'язки їх учасників*) чітко прописані вимоги щодо особи керівника стрільб, а також компетентностей, котрим він повинен відповідати. Зокрема, у відповідності до п. 3 цього розділу *керівник стрільб* – поліцейський з числа керівного складу органу (підрозділу) поліції, працівник профільного циклу установи поліції або інструктор з особистої безпеки, який володіє методикою проведення занять, має необхідний рівень знань, умінь та навичок з вогневої підготовки та *особисто виконує практичні вправи зі стрільби на оцінку не нижче ніж «добре»* [3]. Разом з тим, у відповідності до п. 16 вимог КС-2011 року *керівник стрільб* призначається з числа начальницького складу органу чи підрозділу внутрішніх справ (начальник, командир та його заступники) [2]. З метою використання науково-педагогічного досвіду поліцейських (міліціонерів), котрі викладали навчальну дисципліну «Вогнева підготовка» і були звільнені з Національної поліції у зв'язку із виходом на пенсію за вислугою років, доцільно, на нашу думку, внести зміни до КС-2011, які давали б право таким працівникам проводити заняття з вогневої підготовки в якості керівника стрільб.

Крім того, в КС-2016 наведено дефініції не тільки стрільця, а й медичного працівника, роздавача патронів, конкретизовано їх обов'язки, що значно підвищує особисту відповідальність всіх задіяних осіб при виконанні ними своїх службових обов'язків під час проведення навчально-тренувальних стрільб.

У цьому нормативному акті також введено поряд з традиційною «позицією очікування» й нове визначення – «позиція готовності» (розділ VI. *Поводження зі зброєю під час проведення стрільб*) – пістолет у руках (руці) поліцейського (одноручний або дворучний хват) біля тулуба, на рівні сонячного сплетіння, ствол спрямований під кутом донизу в напрямку лінії мішеней. Вказівний палець руки, що тримає зброю за пістолетну рукоятку знаходиться на запобіжній скобі або вздовж затвору (ствольній

коробці – для автоматичної зброї). Позиція може прийматись у положенні для стрільби стоячи, з коліна, у присіді.

КС-2016 вимагає виконання всіх вправ з різних положень – з «фронтальної стійки» та з застосуванням декількох варіантів утримання зброї, в тому числі й з «дворучного хвату» зброї. Переваги фронтальної стійки полягають у тому, що вона найбільш ефективно дозволяє використовувати захисні елементи бронежилету (бронепластины), хоча «бокова стійка» і зменшує площу враження, але і відкриває перед супротивником (правопорушником) найбільш незахищену частину бронежилету. Дворучний хват зброї дозволяє компенсувати частину віддачі під час пострілу та зменшує підкидання ствола вгору, що в комплексі з фронтальною стійкою зменшує час на повторне прицілювання та дає змогу поліцейському швидко змінювати положення для стрільби [3]. Це теж потрібно враховувати керівнику стрільб при поясненні курсантам вихідного положення перед початком стрільби.

Як показує міжнародна практика та статистика, застосування вогнепальної зброї працівниками поліцейських підрозділів відбувається на ближніх дистанціях (до 15 м). Враховуючи сьогоденну ситуацію в Україні (демобілізація військовослужбовців з зони АТО, перебування на руках у населення значної кількості нелегальної зброї, робота волонтерів в зоні ведення бойових дій та їх подальше переміщення територією держави в різні регіони країни тощо), поліцейські повинні бути готові до застосування вогнепальної зброї у повсякденній службовій діяльності при охороні публічного порядку, тобто в безпосередній близькості (на незначній відстані) з громадянами.

Корисною для стрільців-початківців в КС-2016 є *перша підготовча вправа*, яка призначена для відпрацювання імітаційного ведення вогню з діставанням зброї з кобури, приведенням її у готовність та виконання пострілу (пострілів). У КС-2011 відпрацювання навичок підготовки до стрільби стоячи та проведення пострілу (швидкісна стрільба) віднесено до четвертого нормативу. Таким чином, на зміну терміну «*норматив*» (показник норм, згідно з якими проводиться певна робота або здійснюється (виконується) що-небудь – спорядження магазину патронами, неповне розбирання пістолета чи його збирання після неповного розбирання) застосовано термін «*вправа*» (розуміється як спеціальне завдання, що виконується для набуття певних навичок або закріплення наявних знань) [4].

Таким чином, виконання першої вправи згідно КС-2016 сприяє адаптації початківців до умов стрілецького тирю, звикання до зброї, формує у них почуття впевненості. Крім цього, дії стрільця під час виконання вправи відбуваються за рахунком, що спрощує ним усвідомлення (зрозуміння) порядку виконання вправи та дає можливість керівнику стрільб контролювати правильність її відпрацювання групою стрільців. Керівник стрільб може корегувати дії окремого стрільця та на свій розсуд ускладнювати порядок виконання вправи.

Нами звернуто увагу на порядок виконання *сьомої вправи* згідно КС-2016, котра передбачає виконання стрільби в ускладнених умовах (вимкнене освітлення тирю): 1) стрілець приводить зброю в готовність і, утримуючи заряджену зброю у вихідному положенні, вільною рукою виймає із підсумка (кишені) тактичний ліхтарик, вмикає його у напрямку лінії мішеней та доповідає голосом: «Готовий!»; 2) керівник стрільб, переконавшись у готовності до виконання вправи, дає наказ вимкнути загальне освітлення тирю, після чого подає команду: «Вогонь!», за якою стрілець, не змінюючи свого положення та тримаючи увімкнений ліхтарик на значній відстані від зброї (збоку-зверху від

лінії прицілювання), виконує три прицільних постріли; 3) після виконання вправи керівник стрільб дає наказ увімкнути загальне освітлення тиру (стрілецької зони).

З метою недопущення втрати орієнтиру та порушень заходів безпеки при поводженні зі зброєю керівник стрільб повинен тримати в стані готовності власний увімкнений ліхтарик, не покращуючи при цьому освітлення мішеней та не допомагаючи (не заважаючи) своїми діями виконанню вправи.

У КС-2016 року розширено види озброєння, навички володіння котрими мають бути сформовані у поліцейських (вправи з ручними гранатами, підствольним гранатометом та ручними протитанковими гранатометами).

Висновки. Отже, провівши критично порівняльний аналіз КС-2011 та КС-2016, можемо констатувати, що останній нормативний акт має ряд переваг в частині належного забезпечення організації вогневої підготовки поліцейських та підвищення її ефективності: з врахуванням досвіду розширення сфер діяльності поліцейських при охороні публічного порядку в зоні проведення АТО передбачено освоєння курсантами нових видів озброєння, яке застосовується у діяльності підрозділів Національної поліції; використано нові терміни та конкретизовано їх визначення, що дає змогу уточнити дії (положення) учасників навчально-тренувальних стрільб під час проведення практичних занять; наведено детальні обов'язків всіх учасників стрільб.

КС-2016 як сучасний нормативний документ у більшій мірі зорієнтований на новітні методики навчання особового складу поліції за міжнародними стандартами, а саме – на виконання вправ зі швидкісної стрільби в обмежений час, на ближніх дистанціях, з різних положень та з-за укриття.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. *Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv/page1-4>.*
2. *Про затвердження Курсу стрільб із стрілецької зброї для рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України та норм витрат боєприпасів МВС, ГУМВС, УМВС, відомчими навчальними закладами : Наказ МВС України від 07.09.2011 року № 658.*
3. *Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб : Наказ Національної поліції України від 20 вересня 2016 року № 900.*
4. *Словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/Normatyv>; <http://sum.in.ua/s/Vprava>.*

Надійшла до редколегії 20.03.2017

ВАЙДА Т. С., БОРТНИК С. К., ВОЛОДИН А. Н. СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ КУРСОВ СТРЕЛЬБ МВД И НАЦИОНАЛЬНОЙ ПОЛИЦИИ УКРАИНЫ: ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ОГНЕВОЙ ПОДГОТОВКИ КУРСАНТОВ ВЕДОМСТВЕННЫХ ВУЗОВ

В работе проведен сравнительный анализ требований Курсов стрельб МВД и Национальной полиции Украины относительно организации обучения курсантов ВУЗОВ

(слушателей курсов первичной профессиональной подготовки) по огневой подготовке. На основе выделения современных позитивных подходов по обучению сотрудников подразделений полиции предложены пути совершенствования огневой подготовки будущих офицеров-правоохранителей.

Ключевые слова: огневая подготовка, новые подходы, Курс стрельб, курсанты, высшие учебные заведения МВД Украины.

VAIDA T. S., BORTNYK S. K., VOLODIN A. M. A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE RATES OF FIRING OF THE INTERIOR MINISTRY AND THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE: WAYS OF IMPROVEMENT OF FIRE TRAINING THE CADETS OF DEPARTMENTAL INSTITUTIONS

In this paper we conducted a comparative analysis of the requirements Courses firings of the Ministry of interior and the National police of Ukraine concerning the organization of training of students of UNIVERSITIES (students of primary professional training) for fire training. The ways of improving fire training of future officers of law enforcement are suggested based on the allocation of contemporary positive approaches in training the police forces

Key words: fire training, new approaches, Rate of firing, the cadets of higher educational institutions of the MIA of Ukraine.

УДК 355.53

I. В. ВЛАСЕНКО,

кандидат технічних наук, доцент кафедри тактичної та тактико-спеціальної

підготовки факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: // orcid .org/ 0000-0003-3882-530X

T. В. ШЕВЧЕНКО,

викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної

підготовки факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: // orcid .org/ 0000-0003-0366-7217

ВРАХУВАННЯ ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ ЯКОСТЕЙ БРОНЕЖИЛЕТІВ У СЛУЖБОВО-БОЙОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Стаття присвячена аналізу експлуатаційних особливостей бронежилетів та їх впливу на службово-бойову діяльність поліцейських національної поліції України

Ключові слова: національна поліція, поліцейський, бронезахист, ризик, бронежилет, засоби індивідуального захисту.

Правоохоронна діяльність для поліцейських з точки зору особистої безпеки передбачає підвищений рівень небезпеки та ризику отримання травми, поранення і загибелі. Тому для забезпечення конституційних норм захисту життя та здоров'я необхідно передбачити комплекс заходів щодо забезпечення особистої безпеки. Для правоохоронців найбільша небезпека спостерігається під час протидії озброєному нападу.